

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

II. évfolyam 12. szám

1995. december

RORÁTÉ

Urak voltak már a derek,
Szigorú északi szelek
sodorták a búszt zizegő
sárga csutkaleveleket,
s az utakon lámpafények:
„Rorátéra!” - így a vének,
a szent hajnali-miséknek.

Ádvent-vágyó szent időben,
a magyar sors delelőben,
a szegénység riadozott
Szülőfalum közepében,
de a templom tele s szerte
iskolás az utak mente,
kápelnákkal ékesítve
tanyák között dülő-szerte,
a vén lábom, ha megtehetné,
Rorátéra odavinne!

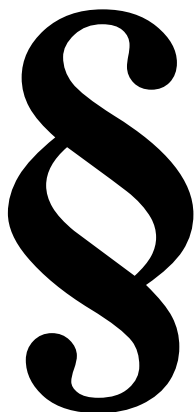
A szél útja változatlan,
a derek még-markosabban
harapdosnak, amit érnek,
s hajnalonta jámbor vének
kékes ajkán kél az ének
az üdvösség harmatáért
a Magasság Istenének!

Add, Uram, hogy vánszorogva,
felmásszak a villamosra,
és legalább Budafokra
eljussak a Rorátéra
s lelki nyugodalmat leljek,
s mindent, mi sorsunkat nyomja
holt levélként odavessek
a dereknek s a szeleknek,
s a Magasság harmatozzon
Áldást minden embereknek!

TÍMÁR MÁTÉ

*Minden Kedves Olvasónknak.
kegyelemmel teljes, áldott, békés,
boldog Karácsonyi Ünnepeket
kiván szerkesztőségünk minden
tagja.*

Önnek joga van tudni...

hogy három kérdésben döntöttek a magyar kereszténydemokraták a novemberi Országos Választmány ülésén.

Az elmúlt hetek belpolitikájának egyik legizgalmasabb kérdése volt, hogy a kereszténydemokraták hogyan döntenek az ellenzéki összefogás kérdésében.

Egész napos politikai vita keretében minden megye küldötte szót kapott e kérdés megvitatásában. Így lehetett biztosítani, hogy a küldöttek valóban a többség véleményét hallassák.

A határozati javaslat, amelyet az elnökség fogalmazott meg, így szól:

A KDNP a teljes egyenjogúság alapján kíván együttműködni mindhárom ellenzéki párttal (FIDESZ, FKGP, MDF) annak érdekében, hogy az országot a gazdasági csőd felé vezető, politikailag ellehetetlenült szociál-liberális kormányt minél előbb - de legkésőbb az 1988-ban esedékes választás alkalmával - eltávolítsa a hatalomból. E javaslat kiegészítésre került, a választmányon felszólalók szinte mindegyike által megfogalmazott igénnyel, hogy a felsorolt ellenzéki párt mellett mindazokkal együttműködünk, akik népünk kulturális, gazdasági, erkölcsi felemelkedéséért, és a keresztény értékrend megvalósításáért akarnak és tudnak együtt dolgozni a kereszténydemokratákkal.

A határozatunk lényege, hogy a felfokozott várakozás ellenére, érezve, és tudva, a KDNP-re nehezedő felelősséget, nem kötünk sem írásos, sem egyéb szövetséget egyetlen ellenzéki párttal sem, mert nincs itt az ideje. Előbb egyeztetni kell a szövetség lényeges kérdéseit!

Ez a munka lényegében megkezdődött egy un. koordináló bizottságban. Úgy gondoljuk, hogy nem szabad még egyszer elkövetnünk azt a hibát, hogy érdemi programegyeztetés nélkül lépünk szövetségbe. Egyértelműen meg kell határozni azokat a célokat, amelyek megvalósítására vállalkozunk, ami a mi történelmi feladatunk. Csak e célok elfogadóival kerülhet sor majd érdemi együttműködésre, és szövetségre. Ebben a gondolatnak a megfogalmazásában is szinte egységes volt a felszólalók véleménye. Hatékony szakmai és politikai együtt dolgozás azonnali megkezdése szükséges az ellenzéki pártokban.

Az ország közvéleménye egyre elégedetlenebb a jelenlegi kormány gazdaságpolitikájával, hiszen szociálisan teljesen érzéketlen, az oktatás, az egészségügy, a kulturális programja is messze van a saját választási ígéreteitől. Nem tudott érdemi társadalmi megállapodást kötni. A keresztény, nemzeti értékrend is háttérbe került.

A közvélemény viszont nem csak kritikát vár az ellenzék-től, hanem megoldási javaslatokat is.

Meg kell fogalmaznunk a társadalmat feszítő problémák megoldására vonatkozó javaslatainkat, választ kell adni, hogyan gondoljuk az adórendszer reformját, a bankrendszer átalakítását, a hazai ipar és mezőgazdaság védelmét, finanszírozását, a vállalkozások segítését, a nyugdíjrendszer reformját, a szociális piacgazdaság építését, hogy csak a legfontosabbakat említsem.

Ezekben a kérdésekben szükséges a nagyvonalú programegyeztetés, melynek során kiderül, hogy mely ellenzéki pártokkal tudunk együtt dolgozni.

Úgy gondoljuk, hogy nem az az elsődleges kérdés, hogy ki lesz a miniszterelnök, és más posztok betöltője, hanem milyen megoldási javaslatok vannak a problémák megoldására.

A másik fontos döntése volt a Választmányoknak, hogy **megválasztottuk a Szakértői Tanács elnökét. 126 szavazattal Dr. Járosi Márton a Tanács elnöke.**

A másik jelölt Dr. Szokolczai György volt, aki 103 szavazatot kapott. Ugyancsak **megválasztottuk a Szakértői Tanács titkárát, Vargáné Dr. Hancsok Éva személyében, aki 184 szavazatot kapott.**

A harmadik napirend keretében **megszületett a döntés a pártszékház hasznosítására.** Ennek a témának az adott aktualitást, hogy a kampányhitelezők kamatterheit, - hasonlóan a többi pártokhoz - ki kell gazdálkodnunk. **A döntés lényege, hogy felhatalmazást kapott az Ügyvezető Elnökség és a Gazdasági Tanácsadó Testület arra, hogy az ingatlan hasznosítások minden formáját - kivéve az eladást - alkalmazhatja, a legjobb pénzügyi és gazdasági megfontolások alapján.**

Döntött még abban is a Választmány, hogy a KDNP tagjai körében felmérhessük, hogy egy gazdasági társaság pl. részvénytársaság alapításával mekkora alapítói vagyoni hozható létre, szintén a székház gazdaságos hasznosítására. (erről a későbbiekben részletesebb írás készül.)

A választmányi ülésen a részvétel meghaladta a 90 %-ot és ez az arány reggel 9 órától délután 5 óráig nem változott. Ez a tény is méltóan igazolja, hogy **a magyar kereszténydemokraták küldöttei érzik és tudják történelmi szerepüket, a magyar gazdaság és társadalom felemelkedésében, amit felelősséggel vállalnak.**

A szövetségi politika helyes megválasztása mellett legalább ilyen fontos kérdés pártunk belső egységének erősítése. Sikerült a közvéleménnyel elhítenni, hogy pártunk hatalmi harc közepette készül a választmányra, itt-ott még elnökváltó hangulat keltés is felütötte a fejét. A Választmány ezekre a hiedelmekre úgy felelt, hogy e vonatkozású személyi kérdések felvetésre nem kerültek.

A jövő kérdései lesznek, hogy milyen eredményeket tudunk elérni az ellenzéki együttműködésben, a programalkotásban. De ezt az eredményt nem várni kell, hanem tagságunk egészének vállalnia kell a reá eső feladatokat! Az elnöknek, az elnökségnek irányt kell mutatni, a megvalósulást elemezni és ellenőrizni kell!

Ezek voltak a legfontosabb kérdések és döntések a magyar kereszténydemokraták novemberi Választmányi ülésén, amikor a közvélemény kutatások szerint a pártok népszerűségi helyzete: MSZP 17 %, FKGP 17 %, SZDSZ 9 %, FIDESZ 8 %, KDNP 7 %, MDF 5 %. Van erő tehát az ellenzékben, csak meg kell találni az az együttműködési formát, amely a résztvevők teljes egyenjogúságán alapszik, és meggyőződésünk, hogy azé lesz a vezető szerep, aki a legtöbbet teszi az ellenzéki egységért, de nem szóban, hanem tettekben!

Az idén 100 éves a magyar kereszténydemokrácia, ami arra kötelez bennünket, hogy felelősen vegyük ki részünket a mindennapos gondok megoldásán túl, a kereszténydemokrata elvek megvalósításában Magyarországon. Ez a Választmány üzenete!

CSÁSZÁRNÉ GYURICZA ÉVA

In memoriam

„Ha utolér az elűzhetetlen honvágy, fülemben mindig az endrődi harangok istendicséror szép szava kondul, melyre a vallomások úrangyala három versével felel szívem.

Egyel, az áldott emlékü halottaink nyugalmáért, egyel, hogy szent szülőföldünknek adósai sohase maradjunk, az utolsóval, a harmadikkal, az utánunk jövőkéért, akikben valósuljanak meg álmaink, s épüljön-szépüljön tovább az idők végezetéig Endrőd!

Tímár Máté

Az endrődi plébánosok - lévén ez a körösmenti település Kará-

csonyi János püspök-történész tollán a „váradai egyházmegye igazgyöngye - , általában címzetes ugrai apátként vonultak a Decepartii Párizs Kanonok-sorába, míg a trianoni palotában más ország-mezsgyét nem szabtak. Nékünk azonban ez a méltóság (vezeték- és keresztnév elébe mondása nélkül), egyetlen, immáron megboldogult személyiséget jelent: Csernus Mihály apát-plébános, kormányfőtanácsos urat. Aki 107 esztendősen lenne, ha élne, bár alkotásai ma is előszépkednek az azóta Gyomaendrőd-félgyarmanosult szülőházam szürke mindennapjaiból, a hivatásukat vesztett iskolák, az idővel dacoló betonút

s az egykori Katolikus Népház, az egyetlen akkori emeletes létesítmény formájában, melynek ormáról ugyan a „haladás bajnokai” lecsákányozták a keresztet, hogy ókalmék is alkossanak valamit. A valóságos alkotóra pedig - a börtönig hurcolva -, a rágalmak rágalmait szórták, mintha egyes-egyedül Övasakaratusága tehetett volna arról, hogy a mai alig hatezer lélek tízenötztes felnőőinek a harmadra körülnyírt Csonka-Magyarország szűk 20 ezer holdján kellett megélnie, ami az elmaradt időszerű reformokat is hozzászámítva semmiképpen sem eshetett meg cselédsors, kubikmunka, kivándorlás, csecsemőhalál, munkanélküliség, tüdőbetegség, és lelki-világnézeti torzulások nélkül.

Csernus Mihály 1888-ban született Csanádapácán, s a nagyváradai középiskolás és szemináriumai esztendőök múltával, 1912-ben Kolozsvárt szentelték áldozópappá, ami számára teljes életére az „intéger Magyarország” elkötelezettségét jelentette. Ez vezette odáig, alig harminc esztendősen, hogy Debrecenben, a háború derekán létrehozza a Zita Hadiárvaházat, a vörös önkényuralom börtönéből szabadulván a nemzetgyűlésben küzdjön a magyar talponmaradásért, majd Endrődön, több mint két évtizedig, a püspöktelen, csonka egyházmegye klerikusaként kamatoztassa kérelhetetlen következetességgel egyházi és világi alkotó munkáját.

Megküzdve a helybéli maradisággal, s „szegedi” kapcsolataira támaszkodva Klebelsberg Kúnó világszínvonalú művelődéspolitikájának

AZ APÁTÚR

szellemében tíz népiskolát (köztük hat kápolna-népkörös tanyai iskolát) építtetett, polgári iskolát, kultúrházat, keresztény szövetkezeteket, bankot, helyi újságot alapított (miközben az országos sajtóban is írt, közíróként, énekszerzőként is nevet szerzett magának), a Gyomának futó betonút, gabonamagtár; a volt-hajókikötő örökítük a nevét, s még a lelkipásztori tevékenységét is olyan izzó magyarság hatotta át, hogy Endrődön, rendszeresen az a P. Uzdóczy Zadravecz István tábori püspök szolgáltatva ki a bértálás szentségét, aki aggasztáni kényszer-lakhelyén, Zsámbékon is áldozópapokat szentelt, a legsötétebb időkben is, az éber ÁVH háta mögött. É ekkor még sok-sok általa sinjére rakott diplomásról, értelmiségivé lett endrődiről nem is szoltunk, amiként az elüldözöten kenyérhez segített erdélyickről sem.

Nem csoda hát, ha az ilyen „fáklya” szerepéért 1945 után bántalmazás, meghurcoltatás, várt rá, népbíróság, de a fény még itt is erősebbnek bizonyult, mint az árnyék. Még az ugyancsak keménykötésű demokrata ellenlábasa, Vaszkó Mihály, a Független Kisgazdapárt főtitkárhelyettese is (a később ugyancsak kegyetlenül üldözött) frontot fogott mellette a tárgyalásán. Így hasztalan fonták nyakába a köteleket, a tárgyaláson még az is kiderült rációkért

„antiszemitizmusáról”, hogy az eichmanni-endrelászlói időkben vagonokba terelt mőzcsvallású honfitársainkat együttérző vigasztalással az állomásig kísérte.

A hatvanas években, az egyik Ünnepi Könyvhéten a hajdúsági, kálmínista többségű Derecskén képviseltem az írott kultúrát, s furcsamód, a megnyitó rendezvény bankettjén, endrődiségem hallatára éppen a legpártosabb helyi halljakend szájából visszhangzott dicséror felhangokkal a neve, mint aki (mivel jóhírű gazdaként is ismert volt egykoron), hasznos tanácsokkal, kezdeményező hozzáállással gyámolítja a szövetkezetbe „önkénteskedtetett” híveit. Aminek - amikor meglátogattam plébániáján ellopott szabad órácskányi időre, így szolgált a magyarzatával: „Fiam, a híveimet odakényszerítették, hát a nyája után ment a pásztorok is, hogy dúsabb legelőt kereszen nekik!” Hát, ilyen pásztor volt Csernus Mihály!

Amikor legutószor az oktanul lerombolt Nemzeti Színház villamosmegállójában találkoztunk, már a nyolcadik X árkat is általlépte. Az egyik rokonánál lakott, és még naponta szolgált. Gyóntatott, szentbeszédet írt (kiváló szónoknak ismertük), helyettesített. Még a tollam alól is olvasott valamit, s a hazám szavára ismert benne. „Emlékezne még ráam Endrődön?” - kérdezte, e feleletért: „Legutóbb, amikor otthon jártam, szent Imre herceg búcsúnapján is az apátúr szerzeményét énekeltük: „Könnyes szemekkel vándorolunk Tehozzád, Örök Irgalom!”, amire zsebkendőjéért nyúlt, mielőtt megáldott.

É most is ezt dúdolom, bár a szívem az aranyjánosi szép sorokat dobogja:

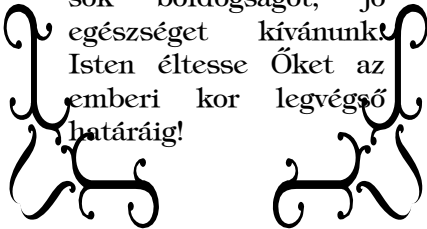
„Nem hal meg az, ki milliókra költi
Dús élete kincsét, ámbár napja múl;
Hanem lerázván, ami benne földi,
Egy éltető eszmévé finomul...”

É úgy ítélem, manapság is reánk férnének az ilyen éltető eszmék...
Budapest, 1995. szent Mihály napján, Tímár Máté

* HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK *

Tímár Imre és Tímár Mária a KDNP gyomaendrődi szervezetének tagjai október 22-én ünnepelték házasságuk 60-ik évfordulóját. A gyémántesküvös házaspárt a templomban a plébános úr áldotta meg. Szerkesztőségünk és pártszervezetünk minden tagja nevében sok boldogságot, jó egészséget kívánunk. Isten éltesse Őket az emberi kor legvégső határáig!

* * * * *

Karácsonyi ünnepség a KDNP-ben

Értesítjük tagjainkat, hogy hagyományos karácsonyi ünnepségünket december 17-én (vasárnap) délután 5 órakor tartjuk a Katolikus Általános Iskolában. Az endrődiek részére autóbustot biztosítunk.

Bízunk abban, hogy teljes tagságunk a meghívott vendégekkel

együtt az est méltó megünneplésében részt vesz.

* * * * *

Gyulán, 1995. szeptember 24-től 1996. január 21-ig, Szeghalmon 1996 január 28-tól április 14-ig kiállítás nyílt a gyulai református templom 200 éves évfordulójára Gyula és környéke reformátusságának életéből.

* * * * *

KECSKEMÉTI ALKOTÁSOK JAPÁNBAN

Kortárs költészet, kortárs grafika c. kiállítás Kecskeméten

Az endrődi születésű **Bella Rózsa** újabb sikereiről számolhatunk be olvasóinknak.

Japánban tizennyolcadszor rendezték meg az Alkotók Nemzetközi Sokszorosítási Grafikai Kiállítását Kanagawa városban. Boldogok vagyunk és örülünk annak, hogy a magyar táj, és ebben az endrődi vidék szépségei hazánktól oly messze eljuthattak, hiszen a tárlaton **Bella Rózsa** munkái igen nagy

sikerrel szerepeltek. Mint tudjuk, **Rózsa Pilinszky-díjas** festő és grafikus művész, a **Bányai Júlia Gimnázium** tanára.

Szinte a japán kiállítással azonos időben Kecskeméten, a **Cifra Palota** adott otthont a **Kortárs költészet, kortárs grafika** c. kiállításnak, melyen **Bella Rózsa** egy országos pályázaton már elismerést aratott egyik munkájával vesz részt.

Őszinte szívvel gratulálunk Bella Rózsanak és további sikereket kívánunk.

* * * * *

OLVASÓINK FIGYELMÉBE

Novemberi számunkban olvasóinkhoz fordultunk, a lap támogatása ügyében, és mellékelünk egy csekket is. Aki úgy látja, hogy újságunkat támogatni tudja, és eddig még nem adta fel csekkét, kérjük még ebben a hónapban tegye meg, mert **számlaszámunk megváltozott, így jövő év januárjától az a csekk már nem használható!**

Megragadjuk az alkalmat, hogy ezúton is köszönetet mondjunk mindazoknak, akik eddig adományaikkal támogattak bennünket.

* * * * *

SPORT

Féldíőhöz érkezett a labdarúgó megyei bajnokság. Az általános kép kielégítő, sőt jönnek is

mondható. Azt is reálisan megállapíthatjuk, hogy könnyen az élen állhatnánk.

Az utolsó öt forduló eredményei:

Okt. 22. Nagyszénás - Barátság	1:2
28. Barátság - Jamina	1:4
Nov. 4. Doboz - Barátság	1:1
11. Barátság - Mezőkovácsháza	4:0
19. Kamut - Barátság	1:1

Be kell vallanunk, hogy a hiányzó három pontot könnyen elcsíphettük volna. Fiúk, jobban kell figyelni! A Jamina elleni kisiklástól eltekintve főlegesen kinyíltunk az egy gólos vezetés után! A legutóbbi mérkőzést a „csapnivalóan” ellenünk vezető bíró rovására írhatjuk. Csaknem a legkevesebb gólt kaptuk, viszont a lőtt gólokban öt csapat is előtünk van. Tehát a góllövés a gyengénk!

Mindent összevetve nincs szégyenkezésre ok.

Az őszi szezon az eredmények tükrében:

1. Békéscsaba Jamina	15...10...2...3...28-9...32
2. Battonya	15...10...1...4...35-21...31
3. Endrődi Barátság	15...8...5...2...28-13...29
4. Szeghalom	15...9...2...4...32-29...29
5. Csabacsüd	15...8...4...3...34-19...28
6. Békés	15...8...1...6...28-20...25
7. Medgyesegyháza	15...7...4...4...20-14...25
8. Mezőhegyes	15...6...3...6...21-15...21
9. Békéscsaba MÁV	15...6...2...7...21-21...20
10. Gyoma FC	15...5...4...6...23-18...19
11. Elek	15...5...2...7...15-18...17
12. Kamut	15...4...5...6...12-21...17
13. Doboz	15...3...3...9...22-39...12
14. Nagyszénás	15...2...5...8...20-29...11
15. Mezőkovácsháza	15...3...1...11...13-39...10
16. Orosháza	15...2...2...11...15-44...8

Elismerés illeti a játékosokat és az egyesület sikeres vezetőit. Az bizonyos, hogy jól szórakoztunk, joggal vagyunk büszkék a nagy elődre az első Endrődi Barátságra, hozzá méltó a mai csapat. Nagy várakozással tekintünk a tavaszi szezon elé.

MÁRTON GÁBOR

Katolikus krónika

decemberi ünnepeink:

december 3.	advent 1. vasárnapja
december 6.	Szent Miklós püspök
december 8.	Szeplőtelen Fogantatás
december 25.	Karácsony
december 26.	Karácsony, Szent István első vértanú
december 27.	Szent János apostol
december 31.	A Szent Család ünnepe

December 4-én, hétfőn kezdődnek a roráték, azaz a hajnali misék, reggel 6 órakor.

December 24-e advent 4. vasárnapja, de ez már szenteste is, ezért vasárnap nem lesz esti mise, hanem éjfélkor Urunk születésének ünnepi miséje, a hagyományos éjféli mise. A mise előtt a hittanos gyerekek pásztorjátékot adnak elő.

December 31-e az év utolsó napja, az idén egybeesik a Szent Család vasárnapjával. Este 5 órakor hálaadás.

A júniusban megtartott Egyházmegyei Zsinat rendelkezései advent 1. vasárnapjával lépnek életbe.

Ebből most egyet emelek ki, és idézem:

"16. § Az Egyházi Törvénykönyv előírása szerint, illetve a Rómától kapott engedélyek értelmében egyházmegyénkben a lelkipásztorok szükség esetén hétköznap legfeljebb kettő (ide tartoznak az ún. tanácsolt ünnepek is), vasárnap és kötelező ünnepeken pedig legfeljebb három szentmisét végezhetnek (vö. 905. kánon). Több szentmisét semmiféle indokkal vagy magyarázattal nem szabad tartani, szükség esetén alkalmas világi végezzen ige-istentiszteletet, és áldoztasson (vö. 1248. kánon). Minden templomban csak annyi szentmise legyen, amennyire valóban összjönnek a hívek. A hívek kis részének kényelme miatt ne legyen esti, vagy délelőtti második szentmise."

Az endrődi egyházközségi képviselőtestület a november 24-iki gyűlésen ezt a kérdést megtárgyalta, és a plébánossal ezt az új miserendet alakította ki 1996. január elsejétől:

Vasárnapokon: reggel 8-kor, és este* (tehát nincs nagymise dél előtt 10-kor!!)

Ünnepnapokon: (újév, húsvét, pünkösd, úrnap, augusztus 20, templombúcsú és karácsony) **reggel 8-kor, és délelőtt 10-kor** (tehát a nagy ünnepeken nincs esti mise)

Kiszállásos misék változatlan rendben: hónap 1. vasárnapján Öregszőlő Szent Imre, 3. vasárnap Öregszőlő Kápolnás Iskola, 4. vasárnap Nagylapos. Bővült a 2. vasárnap, fél 12-kor a Katolikus Iskola kápolnájában miséznek az endrődi plébános. A három nyári hónapban: június, július, augusztus - nincsenek tanyai misék.

* az esti misék időpontja követi a napok hosszabbodását: téli hónapokban (októbertől márciusig) este 5, tavasszal és ősszel (április, szeptember) este 6, nyáron (májusától augusztus végéig) pedig este 7 óra.

A közeledő ünnepek alkalmából megköszönöm mindazok jószágát, és szeretetét, akik ez évben is segítettek az egyházközséget imáikkal, anyagi áldozataikkal, munkájukkal.

Köszönöm mindazok közreműködését, akik az Új Katolikus Iskola létrejöttéért munkálkodtak.

A plébániahivatal, az iskola dolgozóinak és tanulóinak nevében kívánok kegyelemteljes, örömteli ünnepeket a **VÁROSUNK** minden kedves Olvasójának.

Iványi László
plébános

A Református Egyház rovata

HALLJÁTOK MEG A KARÁCSONYI ÖRÖMHÍRT!

Karácsony a szeretet ünnepe. A legtöbb családban az egyik legszebb ünnep. Bár egyre több helyen szinte közösen vásárolják meg az ajándékokat, s elmarad a meglepetés varázsa csakúgy, mint a szentestéken való együttes ünnepről való megemlékezés is. De még így is nagyobb készülődés előzi meg ezt az ünnepet, mint a többit. Szeretnénk örömet szerezni azoknak, akik sokat jelentenek nekünk, fontosak számunkra. Ez a szándék s az örömszerzés bármilyen formában is - csak akkor lehet sikeres, ha ott van benne, mögötte az igazi szeretet. Ha nem csak megszokásból, vagy kényszerű kötelességből történik minden.

A szeretet azonban nem akaratunktól függ első rendben. Hiszen, ha egy szívből elfogy, hiányzik, azt csak akkor lehet pótolni, ha azt a forráshoz visszük. Ha rátalálunk arra a szeretetforrásra, amely kifogyhatatlan. Ha abból merítünk és kapunk, akkor tudjuk tovább adni azt. Ezért kell és érdemes karácsonykor is a forrást keresni. **Isten a szeretet forrása!** Jézus Krisztusnál elérhető mindenki számára! Őbenne árad ki Isten szeretete e világra.

Elanyagiasodott, a minél nagyobb hasznot és teljesítményeket hajszoló és értékelő világunkban és országunkban az igazi örömet a betlehemi mezőkön elhangzott hír meghallásával és befogadásával lehet ma is elérni és megkapni. Ezt hirdette az angyal: "hirdetek néktek nagy örömet, mely az egész népnek öröme lesz: mert megszületett néktek ma a Megváltó, ki az Úr Krisztus..." E hír valóságáról való megbizonyosodás az egyszerű, szegény pásztorok is és a dúsgazdag keleti bölcsek, királyok is "dicsőítvén és dicsérvén az Istent" "nagy örömmel örvendeztek".

Karácsony ünnepének öröme elsősorban attól függ, hogy betöltheti-e otthonodat Isten szeretete Jézusban. Attól függ, hogy találkozol-e Vele, mint Megváltóddal? S így lesz-e életed erőssége és bizodalma? Gábel így jelenti Józsefnek Jézus születését: "annak nevét Immánuelnek nevezik, ami azt jelenti: Velünk az Isten!"

Az Istentől elszakadt és elfordult ember minden nyomorúsága és félelme ebből a magára maradásból fakad. Útja és jövője egyre kilátástalanabb.

Karácsonykor Isten segítő és szabadító szeretetét mutatja meg és adta Jézus Krisztusban. Közel jött hozzánk! S ezért visszakérülhetünk oltalma alá! Ő ígéri és hirdeti: Immánuel!

Halljátok meg a karácsonyi örömhírt s nyíljon meg Őelőtte minél több szív! Így lehet lélekben nagyon gazdag Karácsonya családotoknak.

SÍPOS TAS TÖHÖTÖM

Fülöp Imre önképző, tanult parasztgazda volt, Endrődön született 1886-ban. Tisztelettel emlékezhetünk 1996-ban születésének századik évfordulójára. Magánúton elvégezte a négy polgárit, és a szegedi „Felsőipariskolában” gőzlokomobil-, cséplőgép- és traktorvezetői tanfolyamot végzett. 1920 óta 46 kh-as tanyás birtokán gazdálkodott. Emellett bér-csépléssel is foglalkozott. A helybéli HANGYA szövetkezet felügyelőbizottságának elnöke, a Polgári olvasókör jegyzője, állandó cikkírója a GYOMAI ÚJSÁG-nak. Népies meséket és kifejezéseket, babonás szokásokat gyűjtött (ez utóbbi nyomtatásban is megjelent). Népies pásztorjátékokról egy tanulmányt küldött be a Nemzeti Múzeum néprajzi osztályának. A katonaságnál, majd a háború folyamán megtanult németül. Irathagyatékában látható egy német nyelvű dolgozata a hadtáp hatékonyabb működtetéséről, közgazdasági és műszaki gondolatokkal. Politikai tárgyú irathagyatéka is egy széles látókörű, érzékeny lelkű, jó megfigyelő-képességű, értékelő „nyughatatlan, cselekvő ember”-ről

**A nyughatatlan,
cselekvő ember**
Emlékező sorok Fülöp Imre
endrődi gazdáról

tanúskodik. 1934-ben írta a következőket; „Elfajult politika. Ugyan minek is lehetne nevezni azt a személyes gyűlölködéssé alakult érdek- és véleménykülönbséget, amely most úrrá lett az embereken? Közülük némelyek hanggal jól győzik tehát rendületlenül letörni, legázolni akarnak mindenkit és mindent aki az ő céljaiknak útjában áll. Az ilyen szakavatott politikusok azután sokszor hajlandók arra, hogy a közérdeket összekeverik a magánérdekkel és csak addig és akkor hajlandók azt támogatni vagy elismerni, amíg az ő saját érdekeiket is szolgálja.” Akár ma is írhatta volna e sorokat néhai Fülöp Imre. A korabeli mezőgazdaság és terményértékesítés gondjai élénken foglalkoztatták mint gazdálkodót s mint mezőgazdasági vállalkozót is. Gondolatait részletesen kifejtette és egy pályázatra benyújtotta.

Fülöp Imre szeretett írni és sokat olvasni, s mint literátus ember verseket is írogatott. Hazaszeretete, római katolikus hitvallása ihlette, hatotta át verseit. A következőkben e versek közül adunk közre néhányat, tisztelegve Fülöp Imre emléke előtt.

Magyarok Nagyasszonya

Magyarok Nagyasszonya
Boldogságos Szűzanya
Nézz e honra melyet Néked
Szent királyunk átada.

Mint megtépett százados tölgy
Porba sújtva úgy van Ő
Ki keresztény s szívből magyar
Hozzád esdekelve jó.

Szeretettel kérve kérnek
Ne vessd meg hű népedet
Mely úgy tisztel és úgy szeret
Mint ősei Tégedet.

Hogy ha talán vétkezett is
Egyszer másszor a magyar
Te vagy a mi édesanyánk
Ki mindig csak jót akar.

S aki benne bízva bízik
Soha meg nem szégyenül
Te vagy a mi hív szószólónk
Isten előtt egyedül

Kondorostanya, 1921. Fülöp Imre

Ifjú Magyarország első szent királya...

Ifjú Magyarország első szent királya...
Tekints most elhagyott szenvedő hazádra
Nézzed mivé lett a hajdan büszke magyar
Ki megalázkodni nem tud, nem is akar.

Avagy megnyughatnak tán a magyar abba?
Míg a kaszát s kardot elbirja a karja?
Hogy rossz szomszédok az ezeréves Hazát
Mint elnyűtt ruhát úgy széjjel darabolják?

Hogy azok, ki velünk egy kenyeret ettek
Kenyeres pajtásból ellenségek lettek?
Akiket, mint mi jó testvért úgy tartottunk
Most gyűlölettel állottak bosszút rajtuk?

De Te mikor ezt a népet tanítottad
A bosszúállásra sohasem bízottad
Nem is bosszúból csak jogunk védve mondjuk
Amit elvettetek azt még visszavonjuk!

Ifjú Magyarország első szent királya
Tekints megalázott szomorú hazádra
Ne hagyd el segítsd meg ezt a szegény népet
Mint jó Atyánk nyerj az Égből segítséget.

Kondorostanya, 1921. Fülöp Imre

Közreadja: Cs. Szabó István

Az önkormányzati munkáról

A jó minőségű ivóvízről

A Képviselő-testület október végi ülésének legfőbb napirendi pontja a város egészséges ivóvízzel való ellátása volt. A tárgyan érintett meghívottak, a KÖVIZIG, az ÁNTSZ, a Megyei Közgyűlés és a VÍZMŰ Rt. képviselője egyetértettek abban, hogy fontos a jó minőségű ivóvíz, de a „közös megoldás” hangoztatásán túl semmi biztatót nem mondtak a megoldásra vonatkozólag.

Nem egyértelműek a vélemények a Maros hordalékkúpjának vízszolgáltató képességét illetően. Kocsisné Nagy Edit a KÖVIZIG képviselőjeként elmondta, hogy **nincs szabad vízkészlet**, és a vízbázis környéki településeket nem lehet ellehetleníteni.

A rendőrség munkájáról

Szűcs József alezredes őrsparancsnok beszámolóját a rendőrségi munkáról, együttműködését biztosítva fogadta a testület. Az őrsparancsnok köszönetet mondott azoknak a vállalkozóknak, akik anyagilag támogatták a rendőrség munkáját. Balázs Imre képviselő indítványozta, hogy az emlékeztetőben mondjon köszönetet az Önkormányzat a rendőrségnek.

Az indítványt a képviselők egyhangúlag támogatták.

A KÖRÖS TERMÁL HOTEL Részvénytársaság megalakulásáról

Nagy érdeklődéssel hallgatták a képviselők Dr. Gellai Imre tájékoztatóját a részvénytársaság megalakulásáról, az előzményekről s a tervekről, elképzelésekről. Hasznos volt ez az ismeret, hiszen a kevés információ birtokában lévő kérdezők megbizonyosodhattak, hogy a minden szemponttal számító terv elvezethet a sikerhez. R. Nagy János az Ipari Iskola igazgatója már a tervezett szálloda személyzetének képzéséről is tárgyalt a szünet-

ben Gellai úrral. Elképzelhető az is, hogy a Mezőgazdasági Szakiskola gazdaasszony képzéséhez is segítséget nyújt a neves idegenforgalmi szakember. Az Rt. igazgatósága többféle támogatást kért az önkormányzattól. Erről majd a szakcsoportokban lefolytatott vita után hoz döntést a testület.

A kulturális koncepcióról 2000-ig

Elfogadta a testület a kulturális koncepciót, mely 2000-ig határozza meg a város köztéréinek szépítését, (novemberi számunk 8-9. oldalán található részletesebben), azonkívül bizonyos átszervezéseket is tartalmaz. A teljesség igénye nélkül néhány gondolat a tervekről:

- A Déryné Művelődési Ház a jövőben a Tájházzal és a Városi Könyvtárral alkotna egységet, s ha a képviselők támogatnák, újra a régi néven: „Népház”. -

- 1996. okt. 23-ra a Katolikus Iskola közelében elkészül egy emlékmű, melynél méltó módon lehetne megünnepelni hazánk szomorú, de egyben felemelő forradalmát, és az állami ünnepeket.

- 1997-re elkészülne a Rózsahegyi Kálmán színművész - Endrőd község szülőtte -, 2000-re pedig Kner Izidor nyomdaalapító mellszobra.

Egyéb intézkedésekről

A testület a továbbiakban elkészítette a **Piaciroda** működését. Határozat született a volt Béke Tsz földterületeinek elvételéről.

Készíztető kezességet vállalt az Önkormányzat 9,5 millió Ft erejéig a **Református Egyház részére**. Mint ismeretes, az Önkormányzat megállapodást kötött a Református Egyházzal, hogy 10 millió forintot fizet az egyház részére az egyházi ingatlanok tulajdonjogának rendezésére abban az esetben, ha azt állami költségvetésből időben nem kapja meg. 500.000 Ft-ot már kifizetett az Önkormányzat a Református Egyház részére.

VÁRFI ANDRÁS

Bella Rózsa: Komor táj (1993)

Ismét bezártak egy egészségügyi intézményt

Úgy hozta szerencsém, hogy részt vehettem Debrecenben azon a Kelet-magyarországi regionális gazdaságpolitikai konferencián, melyről Császárné Gyuricza Éva tájékoztatta kedves olvasóinkat lapunk múlt havi számában, a rá jellemző tömör, lényegre törő, frappáns stílusban.

Személyes indítékból, mégis, engedjék meg, hogy én is idézzek pár mondatot az egyik neves közgazdász-politológus előadásából.: „Spórolásból nem lehet meggazdagodni, nem keveset kell költeni, hanem sokat kell keresni! A külföldi hitelek mérlegén úgy lehet javítani, ha növeljük az exportot, csökkentjük az importot. Ezért a Bokros-csomag ún. nadrágszíjszorító intézkedései ellehetetlenítik az oktatást és az egészségügyet, a két legkevésbé importigényes ágazatunkat, talán jöveteletlenül tönkrezúzzák”.

Saját bőrömön kellett ezt megtapasztalnom, személyes negatív élményként átélnem! Október hó végén hivatalosan is gyógybarlanggá nyilvánították Abaligeten azt a cseppkőbarlangot, ahol több, mint másfél évtizede nagyon jó eredményekkel gyógyítanak asztmás, bronchitiszes és egyéb légzőszervi megbetege-

désben szenvedőket. Ugyanakkor végleg bezárták a hozzá kapcsolódó egészségügyi intézményt. A két tény abszurditása önmagáért beszél. A „Szani” (mi, régi, visszajáró betegek csak így becéztük) hivatalosan nem volt szanatórium, a Pécsi Tüdőgyógyintézet kihelyezett kis 24 ágyas részlegeként működött. Így maradhatott ingyenes július elseje után is. Négy teljes hónapig! Azután bezárták. Végleg. 10 éve járok - jártam - oda, évente legalább egyszer. A négyhetes kúra, melynek során napi 3 órát tartózkodtunk a 96 %-os páratartalmú, télen-nyáron +12° C fokos barlangban, szinte csodát tett. Sokan a gyógykezelés után egy évig tünet- és panaszmentesek voltak. Van városunknak még tölem is régebbi „visszajárója”, Fekete Antal, a Kner Imre gimnázium előző, már nyugdíjba vonult igazgatója. De lehet, hogy mások is. Dr. Bánki Gyula főorvos úr lelkiismeretes gondoskodása következtében többen jutottunk oda, mi gyomaendrődi asztmások. Azt hiszem, Ő „fedezte fel” nekünk Abaligetet.

Ám túl a nyilvánvaló és bizonyított gyógyhatáson, volt itt még valami. Derű, béke, csend, nyugalom. Sok barátot szereztem ott az

évek alatt, betegek, nővérek, de orvosok között is. Soha nem fogom őket elfelejteni.

Advent van. A legszebb ünnep várása békességgel, szeretettel tölti el a szíveket szerte a világban. Amikor advent első vasárnapján az első gyertyát meggyújtom, előtte mindig megvizsgálom a lelkem, nincs-e benne olyan indulat, ami nem méltó az ünnepvárásra? S ha van, ha indulatok fűtenek, - és kit nem, hisz gyarlók vagyunk - akarattal békés, szép emlékeket idézek fel magamban, míg el nem jön a nyugalom. Mindig eszembe jut ilyenkor Abaliget. Egyszer, egyetlenegyszer voltam ott késő ősszel, novemberben. Akkor azon a késő őszen már dúlt szomszéd-ságunkban a háború. A szomszéd szobában idős vajdasági magyar házaspár volt elhelyezve. Velük együtt ettem meg azt az ebédet, advent első vasárnapján, amelyen elégettük az ő adventi koszorújukon az első gyertyát. Nem tudták áll-e még a házuk, élnek-e még gyerekeik, unokáik, de szeretettel fogták egymás kezét, s látszott szemükben, hogy szívükben áhítat van.

MARSI JÁNOSNÉ

endrődi képek a század elejéről

Karácsony, az a család és a szeretet ünnepe. Persze, nem mindenkinek, és nem mindenkor. Az alábbi visszaemlékezések közlésével nem ünneprontóak akarunk lenni, csupán arra hívjuk fel a figyelmet, hogy ajándéknál, pompánál, mindennél fontosabb: ha együtt tud lenni a család, ha nem hiányzik senki a családból sem időlegesen, sem véglegesen.

Első visszaemlékező:

„Nem szeretem, mikor ünnep van, nem szeretem. A hétköznap, az még csak-csak elmegy a mindennapi tennivalókkal, elfárad az ember, lefekszik. De ünnepkor, akkor jobban érzi a magányt, aki egyedül él. És legjobban karácsonykor magányos az ember. A húsvét, az is ünnep, de akkor jobban elmegyünk mindenfelé, hozzám is gyűnnek. De karácsonykor, akkor csak haza, haza, haza, mindenki csak hazamegy a családjáho. És nekünk hiányzik... hiányzik a férjem, hiányzik édesanyám, hiányzik édesapám. Csonka család vagyunk... Mikor még teljes volt a család, mikor mindnyájan megvótunk, azok vótak az igazi ünnepek. Mennyire örültünk... Karácsonyfánk is mindig vót, ha borókaággbú is, de vót, és együtt vótunk. Most meg hiába van szép, kerek töves fa, valahogy nem olyan. Megkísztünk előre mindent, hogy ne kelljen ünnepkor csinálni semmit, és akkor leül az ember és vár... és nem jön... üres a helye. Borzasztó, mikor az ember maga marad, csak küszködik az ünneppel.”

A második visszaemlékező:

„Odavót a párom katonának harminckilencbe, nem is tudtam rulla. Elment, akkor mingyá megszületett Lali-kám, oszt mán az iskolába adtam, mire hazagyütt gyalog Németországúbú. Úgyhogy ott vótam Csejten harminckilencbe, a más tanyáján, felesbe dógoztam nekik, gondoztam a jószágjukot, közbe neveltem a kisfiamot, oszt nem vót karácsonyfa, szó se lehetett rulla. Örültem, hogy élünk, nemhogy karácsonyfa lett vóna. Oszt amikor az apja hazagyütt, kezdtük vóna újbat az életet. Ahogy gyarapodtunk vóna egy kicsit, akkor meg elvitték a lovunkot, a kocsinkot, jaj, Istenem, azon módon, ahogy vót szedve a krumplic, zsákkal együtt vitték. Beszolgáltatni a tejet - úgy vitték, hogy nem jutott még a kisgyerekeknek se - hun lett vóna akkor nekünk pízünk karácsonyra? Semmi! Olyan vót a karácsony is, mint a másik nap. Elvégeztem a dógom, oszt lefeküdtem, mer örültem, hogy pihenhetek. Nekem ilyen karácsonyok vótak az én fiatalasszony-életembe.

Az vót a szép karácsony, mikor mán együtt vótunk. Mer ugye megvót a párom, megvót a két gyerek is, abba vót az örömem. Én akkor vótam a legboldogabb, mikor a két fiam együtt ment szórakozni, oszt kikísértem őket az utcaajtóig. Az vót a legboldogabb napom. Néztam utánuk, oszt mondtam az apjuknak: - Olyan aranyosak, apus, ezek a gyerekek...

Most, öregségemre, megint én maradtam hátra. Hogy hányszor mondtam a drága páromnak: - De borzasztó lesz annak, amékünk hátramrad közülünk - oszt pont én marad-

tam hátra... Sirattam az uramot fiatalasszony koromba, mer odavót a háborúba. Sirattam, oszt vissza is sirattam, mer visszagyütt a háborúbú. De mosmán hiába siratom, mer nem gyün vissza többet. Most milyen karácsonyom lesz - semmilyen. Majd ülök magam. Mer ha lemegyek a kiskonyhába, ott is a négy fal fogad, ha feljövök a nagyszobába, ott is a négy fal fogad... magamra maradtam.”

Harmadik visszaemlékező:

„Negyvennégybe onnan kezdődött nekem a karácsony, hogy bevitték az uramot munkaszolgálatra, én meg itt maradtam anyámmal úgy, hogy mán akkor kétszer szél érte. Akkor begyűttek az oroszok, azok a kozákok. Énnám is elszállásoltak vagy harminc embert, meg ugyanannyi lovat. Errú jobb nem beszélni... Majd oszt elment a front, de mindenki nagyon félt, nem mertek ki se mozdulni az emberek a házbú. Anyám meg mindég rosszabbú lett, mindég gyengébb lett. Karácsony estére meg is halt, vége vót szegínynek. Magamra maradtam. Pízem nem vót semmi. Akkor

elmentem Kiszely Simonho koporsóér. Mondom neki: - Nincs pízem, - Mikor tudod meghozni? - Három hét múlva. Ezt csak úgy mondtam, hogy mondjak valamit. Akkor oszt a koporsót a nagy tragacsra ráraktuk, hazatoltam, gyütt velem Simon, otthon beletettük anyámat a koporsóba. Magamra maradtam. Nem mert gyünni vigasztalni senki, háborús világ vót nagyon. Éjszaka oszt egyszer csak rámvették az ablakot a kozákok, de borzasztó verték az ablakot. No jó' van, beengedtem őket, lesz, ami lesz. Akkor már minden mindegy vót nekem. Begyűttek a kozákok, megálltak az ajtóba, meglátták anyámat kiterítve,

azok úgy elmentek... Becsuktam utánuk az ajtót.

Másnap temettem anyámat. Borzasztó frontos világ vót, nem gyütt ló, nem gyütt gyászokcsi se, nem merte senki a lovat elővenni. A pap azér csak kigyütt, meg a temetőcsósz. A házná elbúcsúztatta anyámat a pap, Tona meg kitolta a temetőbe, a sírba is Tona meg én engedték le anyámat. Besetédett. No eltemettük, hazamentem. Hideg vót, be vót fagyva az ablak, a kozákok elvitték a fűtőt is, nem fűhettem. Elgondolkodtam, hogy ha a három hét letelik, elmegyek Kiszely Simonho, oszt megmondom, hogy nem tudok fűzetni, adjon bíróságra, oszt maj' leülöm. De nem úgy lett osztán, mer másnap úgy tíz óra fele hazaért a férjem - októberba megszökött a katonaságtú, azután Érden egy fuharosokná dógozott, ahol munkabért kapott. Oszt hozott annyi kis píz, hogy kifizettük a temetést. Megmég kiment az uram Kondoros alá, letörték a kukoricát - az kintmaradt a földön, mikor elvitték őket -, letörték, hazahozták, oszt csutkaszárral befűtöttem. Az úgy melegített, annak olyan jó melege vót...

Elmúlt a karácsony, észre se vettük, hogy karácsony van. Tudtuk, hogy van, de ezek mellett a bajok mellett nem lehetett vele foglalkozni. Ez a karácsony, ez ilyen vót negyvennégybe...”

Hornokné Németh Eszter

Karácsonykor

- magányosan

Tródmalmi oldal

A betlehemesek Ha megnyílik az emlékek tárháza

Isten akaratából, Isten dicsőségére születünk e világra, és amint megnyílik az értelmünk, megnyílik a sokat emlegetett szürkeállomány rejtekében egy hatalmas tárház is. Az emlékek tárháza.

Mintha egy ott rejtőzködő picike kameraman szalagra rögzítené minden dolgainkat. Ha emlékezni akarunk, megnyomjuk az érzékelő gombot, és máris lepereg szemünk előtt az addig megélt csodák egész sorozata. S a legnagyobb csoda az, hogy ami rossz volt, vagy fájdalmas, az megenyhül, elhalványul az idők múlásával. De örömeink, amíg csak emlékezni tudunk, fénylőn világítanak.

Ilyenek a karácsonyok is.

Tudom, mindenkinek vannak erről az ünnepről boldog emlékei. Hiszen a gyertyalángos fenyőkön, még ha itt-ott aprócskák és szegényesek voltak is, kivirágzott a szeretet. E meghitt, szép ünnepen nagyobb öröm volt adni, mint kapni. Amikor megjött a "menyből az angyal", és az ajándékok sorra gazdára találtak, akkor minden esztendőben megérkeztek a betlehemesek is.

Megzörgettek az ablakot, és szállást kértek a kicsi Jézuskának. Hogyne adtunk volna, amikor olyan nagyon vártuk! Feledhetetlen élmény volt az a misztériumjáték, amivel évről-évre megörvendeztetek minket.

Elöl járt az öreg pásztor hosszú szőrű subában, fején kifordított báránypőr kucsma. Utánuk a bojtárok, angyalok következtek. Ketten közülük hordozták a tornyos, kicsi templomot formázó istállócskát, benne a Szent Családdal. A parányi jászolban ott feküdt az édes Jézuska, körülötte sárból gyúrt állatok ácsorogtak, és a megrebbenő gyertyafényben mintha élt volna a kedves betlehemi világ.

Itt van a szép karácsony

Itt van a szép, víg karácsony,
Élünk dión, friss kalácson:
mennyi finom csemege!
Kicsi szíved remeg-e?

Karácsonyfa minden ága
csillog-villog: csupa drága,
szép mennyei üzenet:
Kis Jézuska született.

Jó gyermekek mind örülnek,
kályha mellett körben ülnek,
aranyese, áhítat
minden szívet átítat.

Pásztorjátékosok be-bejönnek
és kántálva ráköszönnek
a családra. Fura nép,
de énekük csudaszép.

Tiszta öröm tüze átég
a szemeken a harangjáték
szél, éjféli üzenet:
Kis Jézuska született!

DSIDA JENŐ

Az öreg pásztor a botjára
támaszkodva elszundikált
közben, de nem sokáig,
mert az egyik bojtár oldalba
bökte és rákiáltott:

"Kelj föl Öreg, kelj föl,
mert hirdet az angyal! Men-

Fényes ünnepet ülni jöttünk

Fényes ünnepet ülni jöttünk,
Jézusunk itt van már közöttünk.
Nem várta bölcső, pelyhes pólya,
Mégis a világ megváltója!
Porszemnyi létünk áldott öre,
Lelkünk üdvének megmentője.
Menjünk mind hozzá karácsony
éjjel!

Hitünk csillaga bizton vezérel.

Iványi Mária

jünk hát szaporán, ne mulassunk soká! Mert úgy török rád,
mint varga a bőrre, aztán váglak föbe."

Az öreg pásztor fölneszelt, és énekelve mindannyian
körbejárták a betlehemet.

*"Elindulának, és el is jutának,
Szűz Máriának jónapot mondának."*

Hosszú, hosszú strófák következtek még, amire bizony,
már alig-alig emlékszem, talán egy-két sorra:

*Itten kinyílt egy szép rózsavirág,
Királyi mennyből méltóság."*

Nagymamám unszolására körbetérdepeltük mi gyerekek a
templomocskát, és úgy megtelt a szívünk örömmel, hogy
szemünkből kigördültek a fénylő könnycseppek. Mert a
pislogó fények között a kicsi Jézuska mintha integetve,
hívogatón tárta volna felénk ölelő két karját. És mi szípigva
énekeltük:

*"És mosolygón fölfogod,
Könnyemet, amit hozok,
ajándékul jászolodnak
Trónusához én."*

Szerettük volna, ha Jézuska ránk mosolyog, de a fény-
ben fürdő kicsi arc szomorúnak látszott.

Talán megérezte, hogy jönnek majd keserves esztendő,
amikor megkopnak a karácsonyi fények, amikor az ünnep,
már nem Jézus örömét, hanem csak a kiadások özönét
jelenti. Amikor már alig lesz gyermek, aki tédet hajt a kicsi
jászol előtt, és könnyes szemmel köszönti az Istengyerme-
ket, kit irgalma közénk lehozott.

Ha a háromkirályokkal ma útnak erednénk, hogy ajándé-
kot vigyünk a megszületettnek, ugyan mit vihetnénk?

Elvinnénk hozzá a bízva-bízó reményt, hogy karácsony
gyertyái áldott tűzükkel átmelegítsék a megdermedt szíve-
ket, hogy a bántások imává szelídüljenek, a tagadások
töredelmes hitté. Hogy egy szívvel, egy lélekkel küldjük
ígéretünket a magasság felé:

*"Ó ha Téged sértenek, én szívembe rejtelek,
S menedéket adok néked mindhalálomig."*

IVÁNYI MÁRIA

Karácsonyi Ének

Énekelni kéne karácsonyestére,
ráférne az ének sok híres legényre.
Verset énekelni, ellágyuló szájjal.
Jézus kis csöppségnek, s lóbálni lámpással.

Megajándékozni Boldogasszony-anyát
áhítattal, s kérni: mutassa kis fiát.
Mondókat mondani, ott állani elől,
s kérdezősködni mi új megváltónk felől.

S számára, hogy szíves üdvözetet hagyunk...
Egyszerű, nagy csizmás falusiak vagyunk.
Üdvözetet annak, aki megöletett,
azonnal drága, mihelyst megszületett.

Jézus kis urunknak lábainál megholt
szabadítónk, ki a szabadság lelke volt.
...Énekelni kéne karácsonyestére,
ráférne az ének sok híres legényre.

SINKA ISTVÁN

Vers- és prózamondó verseny a Katona József Művelődési Házban

November 11-én sikeres vers és prózamondó versenyt rendezett a Katona József Művelődési Ház nyugdíjasok részére, amelyen nemcsak a városi I. és II. számú nyugdíjas klubok, hanem békési, mezőtúri, mezőberényi, tószegi és szolnoki nyugdíjasok is részt vettek, mégpedig nem kevés sikerrel.

Bizony, ők már sok mindent megértek, bölcssek és tapasztaltak, de játékos, versenyző kedvüket még most sem veszítették el. Csak magyar szerzők műveit hallhattuk. Nagy átéléssel adták elő Petőfi, Móricz, Várnai Zseni, Pál Katalin, Ladányi Mihály műveit, nem egyet közülük könnyezve. Azonban jót mulattunk „Egy asszony, két kis vétkecskéje” c. történeten. Megfogadták Rózsahegyi Kálmán bácsi tanácsát: „Ne szégyelld érzéseidet!”

A versenyben 39 fő vett részt. Díjat, kivétel nélkül, mindenki érdemelt volna. Igaz, voltak akik megakadtak, eltévedtek. Istenem! Ilyen idős koromban én talán még a színpadra sem tudok majd felállni.

Az eredmények:

Versmondó kategóriában 26 fő indult, nem kevés fejtrést okozva a zsűrinek. Végül a sorrend a következő lett:

A két első helyezett: Túri István (Békés), Dénes Pál (Szolnok)

A második helyezett: Balogh Imréné (Mezőberény)

Harmadik helyezést ért el: Egeresiné Kasznár Ilona (Békés)

UTÓSZÓ...

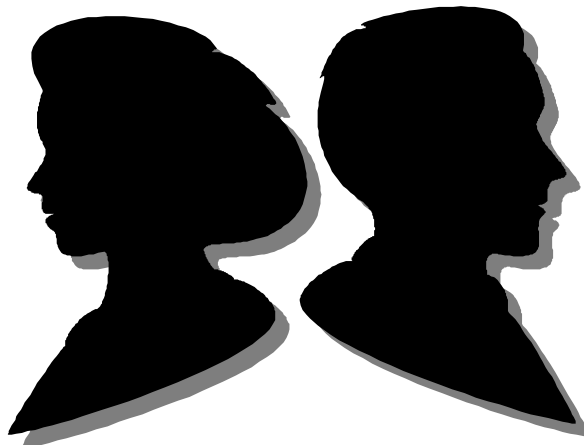
A helyi nyugdíjas klubok tagjaihoz.

Kedvtelésből, a maguk szórakoztatására, a szabadidő hasznos eltöltésére, a baráti kapcsolatok ápolására jöttek létre a nyugdíjas klubok. Először Endrődön, majd Gyomán több mint 10 évvel ez előtt. Tagjainak száma mára már meghaladja a 300 főt. Batyus bálát rendeznek, szomszédolnak más kluboknál, Endrődön a női tagozat énekkart alapított... sorolhatnám még tovább.

Kedves Tagok!

Javaslatl szeretnél élni Önök felé!

„Példaképek nélkül maradunk, fiúk...”
(Ladányi Mihály: Öregek)

Negyedik helyre került: Gutván Jánosné (Mezőtúr).

Ötödik lett: Luzsányi Ferencné (Tószeg).

A többi résztvevő oklevelet kapott.

Prózamondó kategóriában a helyezési sorrend a következő lett:

A három első díjazott: Sáfíán Györgyné (Szeghalom), Kovács Gáborné (Jászdózsza), Csordás Lászlóné (Vésztő).

Második helyezett: Vince Istvánné (Tószeg).

A többi résztvevő itt is oklevelet kapott.

Sajnos, hogy az előre meghirdetett rendezvényen kevés

helyi érdeklődő volt jelen, közülük is sokan nem nyugdíjas korúak. Bizony, több figyelmet szentelhetnénk az ilyen programokon való részvételre. Talán a hírverés sem volt elég hatásos.

A vers- és prózamondó versenyt támogatták:

Nemzeti Alapítvány (Budapest), Országos Játékalap (Budapest), Gyomai Kner Nyomda Rt.

A rendezvény sikeréért és az ötletért dicséret illeti a Művelődési Központ minden dolgozóját, nem kevésbé a lelkes résztvevőket. További jó egészséget sok örömet és együttlétet kíván e cikk közreadója, és a szerkesztőség kedves mindnyájuknak.

Mi, fiatalok pedig tanuljunk tőlük, mert „példaképek nélkül maradunk fiúk”.

UNGVÖLGYI JÁNOS

Gondolkoztak-e már azon, hogy a kluboknak nincs „neve”. Engem személy szerint nagyon zavar ez az elnevezés (megkülönböztetés?), hogy I. és II. számú. Válaszszanak nevet az endrődiek egy Endrődön született, a gyomaiak Gyomán született neves személyiségről. **Pi. Az endrődi klub lehetne: Rózsahegyi Kálmán Nyugdíjas Klub.** A névadást egybe lehetne kötni a művész mellszobrának avatásával és esetleg a 3. sz. Ált. Iskola névadó ünnepségével, amikor is meghívást kapnának a még élő leszármazottak. A Rózsahegyi tanítványok pedig szép kis mű-

sor adhatnának a nagy művész tiszteletére. Az ünnepségekre 1996-ban kerül majd sor, a művész 100. születésnapján. Gyomán is sok híresség született, lehetne választani közülük névadót.

Javaslatommal kapcsolatban várom észrevételeiket, további javaslataikat a szerkesztőség címére, vagy személyesen hozzám.

UNGVÖLGYI JÁNOS

Aldott karácsonyi ünnepeket
kívánunk:
a Katolikus Általános Iskola tanulói

HELYTÖRTÉNET

Régen volt, hogy is volt...
Részletek az endrődi Historia Domusból.
(Előzmény: Városunk: II. évf. 11. sz.)

1914: „...Június 28-án borzalmas hír járta át az egész országot. Ferenc Ferdinánd trónörökösét és nejét... egy szörnyeteg revolverrel meggyilkolta... Július 26. Szt. Anna napján - hirtelenül részleges mozgósítás rendeltetett, majd augusztus 1-én általános, és így kitört a várható háború Szerbia és Oroszország ellen. Fegyverbe lett behíva (minden) 20-42 (éves). Óriási tömegben hullámozott a nép, ki-ki a maga hadfelszerelési helyéről... A hadba vonult hátrahagyott családjaik felsegítésére megindult a segély-actio, a templomban pedig egy gyűjtő, persely állított...
Alig tört ki háború, az árak mindenütt hallatlan magasra szöktek... A vonatok és a posta nagyon rendetlenül közlekednek, az újságok és a levelek elkésve érkeznek... egyes vidékeken felütötte fejét a háború ikertestvére, a kolera! Váradon, Gyulán, Csabán, Gyomán, sőt Endrődön is több betegség történt...
A sebesültek részére az Országos Vöröskereszt Egylet... ágy- és fehérneműt küldött, az iskolás gyerekekkel hősapkákat, kéz- és térdmelegítőket köttettünk, és zsákokban szederlevelet megszártva teának küldtünk.
A sebesültek javára a Kat. Kör egyik szobáját kórháznak rendezte be és 6-10 beteget látott el, úgyszintén az Ipartestület 8-at, a zsidók pedig 4-et, Ósapay gyógyszerész saját házában 5 sebesültet szállásolt és étellemezett, míg végre községünkben is megalakult szabályszerűen a Vöröskereszt Egylet... a kórház céljaira berendeztetett a Vida-féle szegényház (ma a ligeti iskola kollégiuma a Fő úton), ahol csakhamar 40 sebesült nyert elhelyezést.
November 3, főhatósági rendelet értelmében az egész egyházmegyében ünnepélyes requiem (gyászmise) tartott a csatákban elesett vitéz katonák lelki üdvéért.
November 16, az egész országban hadi kölcsön jegyeztetett, Endrőd is kivette a maga részét.
November 25-én ünnepélyes hálaadó istentiszteletet tartottunk, hogy 39 endrődi fiú csodálatosképpen megmenekült a sabaczi csatában...
(1914-ben Endrődön) született 651 (gyermek), egybekelt 64 pár, meghalt 366...”
1915: „...egész márciusban óriási hóízvatarok voltak és a közlekedés sok helyen fennakadt...április hónapban egyre esett (az eső), miáltal a tavasziak vetése lehetetlenné vált...
Július 3-án Özv. B. Wodianer Albertné sz. Atzél Zsófia kegyúrnő meghalt... nagy fénytel és részvét mellett temették el.
Július 14-én bevonultak a 19 éves fiúk...
Október 19: jegyeztetett a harmadik hadikölcsön...
1915. évben született 399 gyermek, tehát múlt évihez képest 313-mal kevesebb. Egybekelt csak 14 pár, meghalt 381, 15-tel több (a tavalyinál).”
1916: „... Újra rendelet adatott ki a hadi kincstár részére lefoglalható harangokra nézve...
Április 21: meg lett hirdetve a 4. hadi kölcsön jegyzése.

Május 1-én új közép európai órarend lépett életbe az egész országban... a déli harangszó már 11 órakor lett... az intézkedés sok zavart okozott.

Július 15: Vörös és sárga rézből való mindenféle háztartási edény rekviráltatott hadi célokra.

Augusztus 28: éjjélkor betörték az oláhok Erdélybe, mindent pusztítva, felkoncolva és felégetve. Petrozsény, Brassó, Nagyszében az oláh hordák kezére kerültek... Erdélyből nagy számú menekült vándorolt ki mindenüket otthagya, csak a pusztai életüket mentve, éhesen és rongyosan mintegy 1400-an Endrődre is érkeztek, ahol a hatósági közreműködés mellett egyes házakhoz elszállásoltattak, és a község költségén, később állami segéllyel étellemeztek. A plébánián Péterffy Árpád kántortanító feleségével és 5 gyermekével kapott szállást és étellemezést.

Hallatlan módon felszökött mindennek az ára a háború s a rossz közlekedés miatt... Péksütemény a háború kitörése óta nincs, ... petróleum zárlat alatt áll, városokban csak hatósági jegy mellett juthat valaki néhány deka kenyérhez, cukorhoz, egyéb étellemezéshez.

Október 1: visszaállították az órákat... nem sok köszönet volt benne...

Október 24: Rendeletben meghagyatott, hogy az istentisztelet alatt csak két gyertya égjen, mert olaj egyáltalán sehol sem kapható.

Kibocsátott az 5. hadi kölcsön.

Szigorú rendelet adatott ki az étellemezések, búza, árpa, tengeri, zab, szalonna, zsír rekvirálására a hadsereg részére.”

1917: „...A negyedik háborús esztendő! Istenem, mikor lesz vége irtóztató szenvedéseinknek?... mintegy 4000 ember teljesít fegyveres szolgálatot a fronton (Endrődről).

Március 15: Forradalom ütött ki Oroszországban.

Petróleum május 1-től szeptemberig sehol sem lesz kapható!

Augusztus 20: Iványi András és neje Orbán Mária által körösöntüli felállított vaskereszt megáldatott, ugyanazon a napon Timár Mihály-féle vaskereszt is Csejten megáldatott.

Hornokné Németh Eszter

Őszi honvágy

Milyen lehet a Körös partján az arany Ősz tüze körül csutkakúpok kunyhói közt ahol ködöt pipálva ül?

a némán csobbanó vizek partján, ahol hálókat köt, old a tarlón a szigorú este míg lámpát gyújt az őszi hold - -

milyen lehet? - -

Tíz éve már

a borzolódó emlék tartja: egy tó csak, a Feneketlen, tükrözi az őszi szelekben milyen a Körös partja

körül a sárgult jegenyék a pénzdobáló lányok míg a szelek járnak körül a víg menyasszony-táncot

pörgetve s kézről kézre adva a nyárfényű világot - -

Istenem, a Körös partja! - - Vadlúd hegedű hangja zeng mélyen a tört ablakú kihűlő kék magasba - -

Ülök az asztal véginél csillagom mécsé alél s a ködben árnyak raja kél s visz át, sodor a réteken mint szél, vadul és sebesen haza, hazafelé!

Szilágyi Ferenc
1963. XI. 3.

VÁROSUNK, Gyomaendrőd - Megjelenik havonta. Kiadja: A KDNP Gyomaendrőd-i Szervezete
Felelős szerkesztő: Császár Ferenc, 5502 Gyomaendrőd, Damjanich u. 15. - Szerkesztők: Császárné Gyuricza Éva, Gellai József, Hornokné Németh Eszter, Iványi Mária, Marsi Jánosné, Márton Gábor, Ungvölgyi János, Vaszkó Irén

Felelős Kiadó: Vaszkó András

MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM: Nytsz.: B/PHF/1495/BÉ/1995.

Készült: Pelyva házinyomda, Gyomaendrőd, Fő út 81/1